

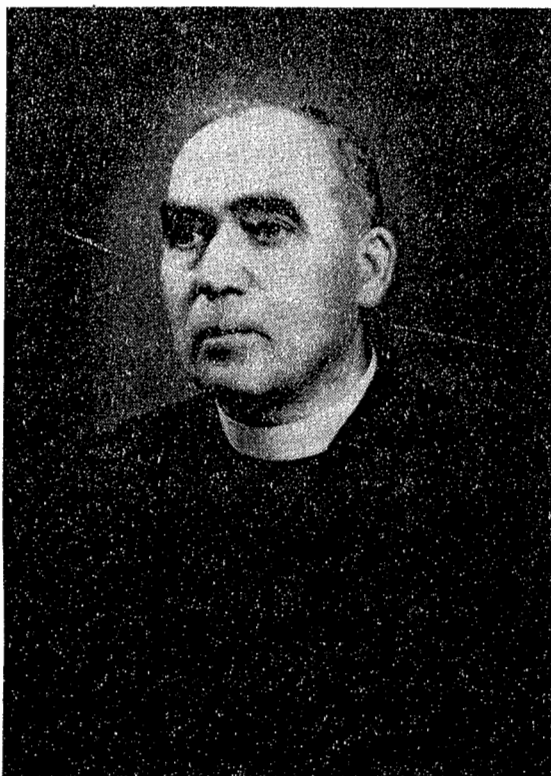
IN MEMORIAM MIHOVIL BOLONIĆ (1911–1984)

Prilično neočekivano i naglo umro je u Krku 16. veljače 1984. mons. Mihovil Bolonić, dobro poznat našoj javnosti po svojim radovima s povijesti glagoljaštva i zavičajne povijesti otoka Krka. Još početkom rujna 1983. aktivno je sudjelovao na marijansko-mariološkom kongresu na Malti, ali odmah po povratku počeo se osjećati loše te je, unatoč liječenju u riječkoj i sušačkoj bolnici, umro u relativno kratkom roku od neizlječive bolesti. Sprovodni obred u krčkoj katedrali obavio je generalni vikar i prepozit Stolnog kaptola dr. Ante Tamarut, uz sudjelovanje velikog broja svećenika. Krčki biskup dr. Karmelo Zazinović, spriječen bolešću, posebnim pismom se oprostio od pokojnika, istaknuvši njegove zasluge kako na vjerskom tako i na kulturnom polju.

Mons. Bolonić („pop Mihovil”) pokopan je 18. veljače u svom rodnom Vrbniku, u grobnici vrbničkih svećenika na starom groblju sv. Ivana. Tu su se od pokojnika oprostili mjesni župnik Antun Barbiš, mještani dr. Marijan Valković u ime vrbničkih svećenika i vjernika te u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, o. Teofil Radić TOR u ime franjevaca trećoredaca, dr. Josip Turčinović u ime Teološkog društva i izdavačke kuće „Krčanska sadašnjost”, preč. Ante Sironić u ime uredništva lista „Zvona” te prof. Petar Strčić, direktor Arhiva Hrvatske, u ime Povijesnog društva otoka Krka.

Mons. Mihovil Bolonić rođen je 3. siječnja 1911. u glagoljaškom i opjevanom „Vrbniku nad morem”. Osnovnu školu pohađao je u svom rodnom mjestu, a gimnaziju dijelom u Krku (gdje je tek nakon prvoga svjetskog rata otvorena gimnazija) a dijelom u splitskom sjemeništu, gdje je i maturirao 1929. godine. Teološke studije započeo je u Centralnom bogoslovnom sjemeništu u Splitu, a završio na Teološkom fakultetu u Ljubljani 1934. godine. U Ljubljani je i zaređen za svećenika, a svoju „mladu misu” proslavio je, dakako, u svom rodnom Vrbniku 15. srpnja 1934.

U neposrednom pastoralnom radu proveo je mons. Bolonić samo dvije godine — kao kapelan u Omišlju. U ono vrijeme posebice se nastojalo okupiti i organizirati djecu i mladež. Mladi kapelan Bolonić isticat će se u tom radu, i mnogi će Omišljani sačuvati živu uspomenu na njegov rad s mladima. No već nakon dvije godine promješten je u Krk, gdje će ostati do svoje smrti. Najprije će vršiti službu aktuara u ordinarijatu Krčke biskupije, zatim službu tajnika, a kasnije će i kao umirovljenik ostati u Krku. Već



1951. bio je imenovan monsinjorom-komornikom Njegove Svetosti, a kad je 1980. obnovljen Stolni kaptol u Krku, imenovan je i kanonikom.

Mihovil Bolonić provest će praktično sav svoj život u administrativnim poslovima Krčke biskupije. No nikada nije ostao puki crkveni činovnik. Rado i spremno je pomagao u praktičnom pastoralnom radu, držao propovijedi i konferencije i često zamjenjivao župnike, ponekad i kroz duže vrijeme, posebice kad bi neka župa privremeno ostala bez župnika. No ono što je od osobite važnosti jest njegovo sve veće zanimanje za povijest Krčke biskupije, posebice za povijest otoka Krka i njegove bogate glagoljaške baštine. Mihovil Bolonić nije imao neke posebne povijesne ili književne formacije, no ljubav prema zavičaju potakla ga da se dao na proučavanje njegove povijesti, posebice u vjerskom i kulturnom pogledu. Budući da je živio i djelovao u Krku, mogao je koristiti bogate arhive Krčke biskupije i Stolnog kaptola, a onda se dao i na proučavanje župskih arhiva, od kojih neki imaju vrlo vrijednih povijesnih izvora (Vrbnik, Omišalj, Baška itd.). Prvi Bolonićevi članci pojavit će se pedesetih godina u „Krčkom kalendaru” (New York), onda će zaredati članci i rasprave u našim stručnim časopisima i zbornicima, da se na kraju pojave i opsežne knjige. Bolonić je marljivo koristio tiskanu literaturu, ali je, kako rekosmo, potražio i izvorne dokumente. U svojem radu, osobito u objavljenim knjigama, uvijek je imao pred očima široku publiku, posebice domaće Krčane i one ostale rasute širom svijeta, pa je svoje pisanje nastojao prilagoditi njihovoj razini. Budući da ih nije htio zamarat znanstvenim aparatom, često je odustajao od direktnog i točnog navođenja izvora, što je šteta za sve one koji bi htjeli znanstveno iskoristiti i nastaviti Bolonićev rad.

U Bolonićevu životu i radu imamo živ primjer koliko životna okolina utječe na duhovne interese i znanstvene preokupacije. Bolonić se rodio i proveo svoje djetinjstvo i mladost u starom glagoljaškom Vrbniku, tu je upio onu ljubav prema glagoljaštvu, ali ne kao dalekoj prošlosti nego kao živoj sadašnjosti, sve do naših dana. Lik popa glagoljaša, kojega je Bolonić nastojao osvijetliti pod vjerskim, kulturnim i socijalno-ekonomskim aspektom, nije on našao samo u starim opisima nego ga je mogao susresti još za svog života, makar i uz stanovite promjene, što je posve razumljivo. Isto tako interes za tzv. ruralne ili seoske kaptole i za vjerske bratovštine, dvije važne teme Bolonićeva povijesnog proučavanja, imat će svoje porijeklo upravo u okolini u kojoj se Bolonić rodio i odrastao. Prateći Bolonićev znanstveni rad, dobiva se dojam da je on samo refleksno i eksplicitno istraživao ono što je životno primio u svom zavičaju i što ga je u biti odgojilo, mimo one službene naobrazbe koju je primio u Splitu i u Ljubljani.

Mnogo materijala iznesenog u pojedinim člancima Bolonić je kasnije integrirao u svoje knjige, koje će svakako ostati neophodna literatura u daljnjim istraživanjima o glagoljaštvu, posebice što se tiče ruralnih kaptola i vjerskih bratovština. Za Vrbničane je utješno da je Bolonić svoje posljednje veće djelo posvetio svom rodnom Vrbniku. Bolonić je više puta govorio kako mu je to posljednja veća želja na povijesnom polju. Tu je želju i ostvario. Osvijetlio je mnoge osobe tog malog mjesta, koje su imale značajan udio u razvoju hrvatske kulture. Ubuduće, kad se budu spominjala imena kao što su B. Baromić, I. Feretić, D. Parčić, D. Vitezić i mnoga druga, spominjat će se i Bolonićevo ime. U posljednje vrijeme, štoviše, razmišljao je o izradi zbornika znamenitih Krčana, ali ga je smrt spriječila da izvrši i taj pothvat.

Nije sve jednake vrijednosti u onome što je Bolonić napisao. Ima prilično spornih i ne baš sigurnih podataka i teza. No Bolonić se rado oslanjao na „autoritete”, a svoja je mišljenja iznosio skromno i bojažljivo, prepuštajući budućim povjesničarima da ih provjere. Uz radove objavljene u stručnim časopisima, Bolonić je rado surađivao u pučkim listovima poput „Zvona” ili, štoviše, u „Vrbničkim vidicima”, izdanim na ciklostilu.

U svom radu Bolonić je vjerno surađivao sa svojim prijateljem prelatom Ivanom Žicem: zajedno su radili u ordinarijatu Krčke biskupije, često su se izmjenjivali u pastoralnom radu, zajednički su proučavali povijest Krčke biskupije i otoka Krka, zajednički su objavili i neke radove, posebice veliko djelo „Otok Krk kroz vjekove” (Zagreb 1978), koje je brzo razgrabljeno te su autori pomišljali na novo izdanje. Neko posebno značenje kao da ima i činjenica da su umrli skoro u isto vrijeme: prelat Ivan Žic je umro samo dvanaest dana nakon svog prijatelja Mihovila Bolonića (28. veljače 1984). Usp. nekrolog potpisanoga u Kani 3/1984, str. 6--7.

Bolonićev znanstveni rad pruža povjesničarima korisnih podataka. Za ljubitelje glagoljaštva, posebice za Krčane, Bolonićev rad predstavlja dragocjen korpus knjiga, članaka i napisa. No Bolonićev rad je i od šireg kulturnog značenja. U znak priznanja za kulturni rad Izvršno vijeće Sabora SR Hrvatske dodijelilo je Mihovilu Boloniću penziju, koju je, na žalost, vrlo kratko uživao. No ostaju Bolonićevi spisi, koji su najbolje priznanje njegovu životu i radu, uz onu vječnu nagradu na nebesima, kojoj se kao svećenik i vjernik iskreno nadao.

Glavna bibliografija Mihovila Bolonića

1. Sud o otočanima pred 150 godina, u Krčki kalendar, New York 1953, str. 38–39.
2. Školstvo i prosvjeta na otoku Krku, ondje, str. 41–44.
3. Pučki učitelj – sakupljač narodnog blaga (I. Žic), ondje, str. 45–47.
4. Austro-Ugarsko parobrodarsko društvo u Puntu, ondje, 1954, str. 53–57.
5. Iz naroda za narod (u spomen učitelju I. Mahulji), ondje, str. 67–71.
6. O pučkoj školi i školskom vrtu u Omišlju, ondje, str. 90–93.
7. Prvo krčko parobrodarsko društvo, ondje, str. 95–96.
8. Školstvo na otoku Krku kroz vjekove, ondje, 110–121.
9. Dr Dinko Vitezić, pedeset-godišnjica smrti, ondje, 1955, str. 39–43.
10. Parčićeva tiskara u Glavotoku, Rijeka 1965.
11. Krčki glagoljaši i njihova služba izvan Krka, u BS 2/1965, str. 342–356.
12. Seoski kaptoli u krčkoj biskupiji, u BS 1/1966, str. 122–145.
13. In memoriam † Mato Polonijo, u BS 3–4/1967, str. 481–484.
14. Krčki seoski kaptoli – pioniri i nosioci liturgijskog života, u BS 2/1968, str. 263–284.
15. Tragom kapitulskih i liturgijskih tradicija, u BS 3–4/1968, str. 428–450.
16. Uz Feretićev prijevod „Pjesme nad pjesmama”, u BS 2–3/1970, str. 250–263.
17. Pokušaj obnavljanja benediktinskog reda u Dalmaciji i krčkoj biskupiji, u BS 4/1970, str. 394–412.
18. Popis starog arhiva Krčke biskupije, u Vjesnik Historijskog arhiva u Rijeci i Pazinu, XV, 1970, str. 341–365 (u suradnji s I. Žic-Rokovim).
19. Popis arhiva stolnog kaptola u Krku, ondje, XVII, 1972, str. 289–296 (u suradnji s I. Žic-Rokovim).
20. O životu i radu Dragutina A. Parčića, u BS 4/1972, str. 413–433.
21. Bratovština sv. Ivana Krstitelja u Vrbniku, u BS 4/1973, str. 459–476.
22. Ekonomsko-socijalno stanje krčkih glagoljaša, u BS 1/1975, str. 97–116; 4/1976, str. 475–500; 1/1977, str. 101–123; 3–4/1978, str. 299–318.
23. O životu i radu Ivana Feretića (1769–1839), u Krčki zbornik (dalje: KZ) I, 1970, str. 285–349.
24. Otok Krk u „Bogoslovskoj smotri”, u KZ II, 1971, str. 380–385.
25. Sjećanja i uspomene, u KZ III, 1971, str. 231–235.
26. Ante Šepić, ondje, str. 255–256.
27. Zapisnici sjednica i skupština „Hrvatske čitaonice” u Vrbniku 1871–1929, u KZ IV (Posebno izdanje IV), Krk 1971 (u suradnji s P. Strčićem).
28. Najnoviji prilozi o leksikografskom i fotografskom radu Dragutina Parčića, u KZ V, 1972, str. 377–383.
29. Prezimena i nadimci u Vrbniku, u KZ VI, 1975, str. 209–256.
30. Crkveni patronat na području senjsko-modruške biskupije, u Senjski zbornik (dalje: SZ) V, 1973, str. 219–318.
31. Stoljetne veze senjskih i krčkih glagoljaša, u SZ VI, 1975, str. 81–139.
32. Otok Krk i uskoci, rukopis predan redakciji KZ.
33. Uskoci i otok Krk, u SZ VII, 1977, str. 343–354.
34. Knezovi Frankopani i patronatsko pravo, rukopis predan redakciji KZ.

35. Kolera na Krku 1885, rukopis predan redakciji KZ.
36. O školovanju krčkih glagoljaša, rukopis u ostavštini autora.
37. O glagoljaškom notarijatu na Krku, rukopis u ostavštini autora.
38. Dr. Dinko Vitezić, prigodom 70. godišnjice smrti, u Istarska Danica 1974, str. 170–176.
39. Kapari „Vrbnički”, u Kana 7/1973, str. 45–47 (ujedno i poseban otisak).
40. Dr. Dinko Vitezić (1822–1904), u Kana 12/1974, str. 38–39.
41. Uz 400. godišnjicu glagoljske tiskare u Senju, u Kana 1/1975, str. 38–39.
42. Bratovština sv. Ivana Krstitelja Kapari u Vrbniku (1323–1973) i druge bratovštine na Krku, KS, Zagreb 1975.
43. Otok Krk kroz vjekove, KS, Zagreb 1978 (u suradnji s I. Žic-Rokovim).
44. Otok Krk kolijevka glagoljice, KS (Analecta Croatica Christiana XII), Zagreb 1980.
45. Tiskane knjige krčkih glagoljaša, u CCP 5, 1980.
46. Profil krčkog glagoljaša u prošlosti, ondje, VI, 1980, str. 96–111.
47. Iz korespondencije Dragutina Parčića, ondje, VII, 1981, str. 29–42.
48. O transkripciji glagoljskih obrednih knjiga, ondje, VIII, 1981, str. 36–51.
49. Vrbnik nad morem. Od početka do propasti Austro-Ugarske, Krk 1981 (KZ IX, posebno izdanje III).
50. Nekoliko jedinica u „Hrvatskom biografskom leksikonu” (sv. I, Zagreb 1983: „Andrija, biskup rapski”; „Barbalić F. Radojica”).
51. Pučko štovanje Blažene Djevice Marije u marijanskim bratovštinama u Krčkoj biskupiji, u CCP 13, 1984; str. 24–40.

U ostavštini Mihovila Bolonića ima vjerojatno i drugog materijala, koji bi bio vrijedan da se objavi.

MARIJAN VALKOVIĆ